

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 30 ноември 2018 г.
(OR. en)

14989/18

RECH 512
COMPET 833

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Делегациите
№ предх. док.:	14516/18
Относно:	Управление на европейското научноизследователско пространство — Заключение на Съвета (приети на 30.11.2018 г.)

Приложено се изпращат на делегациите заключенията на Съвета относно управлението на европейското научноизследователско пространство, приети от Съвета на неговото 3655-о заседание от 30 ноември 2018 г.

ЗАКЛЮЧЕНИЯ НА СЪВЕТА

**ОТНОСНО УПРАВЛЕНИЕТО НА ЕВРОПЕЙСКОТО НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКО
ПРОСТРАНСТВО**

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

КАТО ПРИПОМНЯ

- своите заключения от 2012 г. относно „Засилено партньорство в рамките на европейското научноизследователско пространство за върхови постижения и растеж“¹, в които бяха договорени сегашните приоритети на ЕНП;
- заключенията на Европейския съвет от 2013 г.², в които се призовава за напълно функциониращо европейско научноизследователско пространство до края на 2014 г. като политическа цел, за да се ускорят структурните реформи на националните системи;
- своите заключения от май 2015 г. относно пътната карта за европейското научноизследователско пространство за периода 2015—2020 г.³, които формираха основата за последващите национални планове за действие относно ЕНП на държавите членки;
- своите заключения от декември 2015 г. относно прегледа на консултативната структура на европейското научноизследователско пространство⁴, които формираха основата за рационализиране на консултативната структура и в които първият процес на тригодишен преглед на консултативната структура на ЕНП е предвиден за 2018 г.;

¹ Док. 17649/12

² Док. EUCO 169/13

³ Док. 9351/15

⁴ Док. 14875/15

- своите заключения от декември 2015 г. относно насърчаването на равенството между половете в рамките на европейското научноизследователско пространство⁵, в които се изтъкна, че е необходимо да се насърчават устойчиви културни и институционални промени в националните планове за действие в областта на ЕНП или да се разработват стратегии за изпълнение на пътната карта за ЕНП, както и да се отдава приоритет на постигането на равенство между половете и да се включва това измерение в съдържанието и програмите в областта на научните изследвания и иновациите;
 - своите заключения от декември 2017 г. „От междинната оценка на „Хоризонт 2020“ към Деветата рамкова програма“⁶, в които Съветът отново изтъкна, че е важно да продължат съвместните усилия на държавите членки и на Европейската комисия за по-нататъшното развитие и укрепване на европейското научноизследователско пространство, и подчерта ролята на Рамковата програма като основен инструмент за подкрепа на целите и реализирането на ЕНП;
 - своите заключения от 29 май 2018 г. относно засилване на движението на знания в ЕС⁷, в които Съветът отбеляза значението на по-нататъшния напредък в политиката на свободен достъп и отворена наука в обхвата на Рамковата програма и извън него, подчерта ролята на европейския облак за отворена наука при разпространението на знанията и призова за дългосрочна устойчивост на научноизследователските инфраструктури;
1. ПРИЗНАВА, че превръщането на европейското научноизследователско пространство (ЕНП)⁸ в добре функциониращо пространство ще окаже решаващ принос за повишаване на ефективността, последователността и цялостната ефикасност на европейската научноизследователска и иновационна екосистема и че ЕНП изисква систематичен подход; във връзка с това ПРИВЕТСТВА предприетите от държавите членки и от Европейската комисия усилия след резолюцията на Съвета от юни 2000 г.⁹, с която беше създадено ЕНП в резултат на Европейския съвет от март 2000 г.¹⁰;

⁵ Док. 14846/15

⁶ Док. 15320/17

⁷ Док. 9507/18

⁸ ЕНП, съгласно определението в член 179 от ДФЕС

⁹ ОВ С 205, 17.7.2000 г., стр. 1.

¹⁰ Док. 100/00

2. ОТЧИТА важната стратегическа роля, която играе Комитетът за ЕНП (ERAC), като препоръчва на Съвета да направи необходимото, така че Европа да увеличи максимално икономическото и социалното въздействие на инвестициите в научни изследвания и иновации на европейско и национално равнище, за да се повиши конкурентоспособността на Европа в световен мащаб, да се подкрепи растежът на заетостта, да се подобри стандартът на живот на гражданите и да се намали разделението в областта на научните изследвания и иновациите в рамките на Европейския съюз;
3. ОТНОВО ИЗТЪКВА колко е важно тясното партньорство между държавите членки и Европейската комисия при съвместната работа за укрепване на ЕНП, включително посредством 9^{-ата} Рамкова програма „Хоризонт Европа“, и при сътрудничеството с държавите, асоциирани към рамковата програма за научни изследвания (асоциирани държави) и към съответните заинтересовани страни от средите на науката, бизнеса и обществото;

ОСНОВНИ ЕТАПИ НА ЕНП

4. ПОДЧЕРТАВА, че беше постигнат известен напредък към подобряване на ЕНП във всички свързани с ЕНП групи за изпълнение на приоритетите на ЕНП, който представлява важен етап за европейското научноизследователско пространство;¹¹ ПРИВЕТСТВА усилията на ERAC през 2018 г. за преглед и адаптиране на консултативната структура на ЕНП, отразени в становището на ERAC от 18 септември 2018 г.¹²;

¹¹ Годишен доклад на ERAC за 2017 г., док. 1206/18

¹² Док. 1209/18 и 1209/18 ADD 1

5. ПОДЧЕРТАВА новия подход към европейската политиката на партньорство в областта на научните изследвания и иновациите, обявена от работна група ad-hoc на Комитета за европейското научноизследователско пространство и иновациите относно партньорствата, и въвеждането в предложението за програма „Хоризонт Европа“ на нов механизъм за подбор, изпълнение, мониторинг, оценка и постепенно прекратяване на европейските партньорства за научни изследвания и иновации; ОЧАКВА предстоящото представяне на Комисията пред ERAC през декември 2018г. на предложение за рамка на критериите за партньорствата и за стратегическия процес на координиране за целия жизнен цикъл на партньорствата за научни изследвания и иновации при взаимодействието със стратегическото планиране за „Хоризонт Европа“; ОТНОВО ИЗТЪКВА, че макар стратегическият процес на координиране да следва да започне да действа пълноценно до май 2019 г., следва да се провежда ранна и структурирана консолидация от държавите членки и асоциираните държави относно всички инициативи за партньорство за научни изследвания и иновации, които да бъдат финансирани по линия на „Хоризонт Европа“, въз основа на тяхната оценка на въздействието от етапа на създаване, в случай че се очаква тяхната подготовка да започне преди стратегическият процес на координиране да бъде официално установен; ПОДЧЕРТАВА неотслабващото значение на координацията и дейностите за изграждане на мрежи между държавите членки в рамките на приоритетите на ЕС и извън тях, като част от свързаните с ЕНП усилия;
6. ОТБЕЛЯЗВА 10^{-ата} годишнина през 2018 г. на съвместното програмиране в областта на ЕНП с десет инициативи за съвместно планиране (ИСП); ОТЧИТА неотдавнашните постижения на специализирания състав на Групата на високо равнище за съвместно планиране (ГСП) към ERAC при насърчаване на разработването на дългосрочни стратегии за ИСП, като създаде механизъм за наблюдение на националния напредък в тази област; и създаването на нова рамка за оценка на потенциални нови и съществуващи ИСП; ОТНОВО ИЗТЪКВА, че съвместното справяне с глобалните предизвикателства остава от решаващо значение, особено в рамките на ИСП, и ПРИЗОВАВА Комисията да продължи подкрепата за процеса на съвместно планиране и ИСП в съответствие с целите на политиката на национално равнище и на равнището на ЕС;

7. ПРИВЕТСТВА стратегическия доклад и актуализацията на Пътната карта на ESFRI от 2018 г.¹³ и ПРИКАНВА ESFRI да подготви следващата актуализация на пътната карта през 2021 г., като укрепи нейната стратегическа роля в развиващата се среда за научноизследователската инфраструктура; също така ПРИВЕТСТВА и втория доклад относно прилагането на Регламента за ERIC¹⁴, като ПРИКАНВА Комисията да представи следващия доклад за осъществяването на ERIC до 2022 г.; ОТБЕЛЯЗВА необходимостта от подходящи мерки за улесняване на употребата на инструмента ERIC, по-специално по отношение на приемливо решение за освобождаването от ДДС на приноса в натура, за да се стимулират инвестициите в този тип консорциуми и други инфраструктури от пътната карта за ESFRI, да се увеличи транснационалният и свободният достъп до европейските научноизследователски инфраструктури и да се укрепи тяхната финансова устойчивост; ПРИЗОВАВА Комисията и държавите членки да осъществят тези мерки във възможно най-кратък срок, а общоевропейските научноизследователски инфраструктури — да рекламират своите услуги на международно равнище и да привлекат, където е уместно, нови международни членове;
8. ПОДЧЕРТАВА значението на съгласуваните действия и добрата координация между ЕНП и Рамковата програма, включително бъдещата програма „Хоризонт Европа“, за развитието на пазар на труда за научните изследователи в Европа и за политиката на отворена наука относно подобряването на механизмите за признание и награждаване, както и схемите за развиване на умения за научни изследователи; ПРИЗОВАВА всички участващи страни да отчетат хоризонталното естество на равните възможности и отворената наука, по-специално по отношение на изследователите в начален етап на кариерата си и докторантите;

¹³ <http://roadmap2018.esfri.eu/>

¹⁴ Док. 11022/18

9. ПРИЗОВАВА ERAC, включително Ръководната група по човешки ресурси и мобилност, да се стремят към по-добро взаимодействие между ЕНП и европейското пространство за висше образование по въпросите, свързани с висшето образование, обучението, научноизследователските кариери и триъгълника на знанието; във връзка с това ОТБЕЛЯЗВА с интерес посланията за поощряване на по-добра връзка между висшето образование и научните изследвания в Парижкото комюнике от 25 май 2018 г.¹⁵;
10. ВЗЕМА ПОД ВНИМАНИЕ работата, осъществена от постоянната работна група на ERAC относно равенството между половете в областта на научните изследвания и иновациите, във връзка с общите насоки относно интегрирането на аспекта на равенството между половете в международното сътрудничество в областта на науката, технологиите и иновациите (НТИ), заедно със специализираната структура на ERAC Стратегически форум за международно сътрудничество в областта на НТИ (SFIC), включително препоръките как да се работи за постигане на равенство между половете при програма „Хоризонт Европа“; ОТБЕЛЯЗВА със загриженост, че този приоритет 4 в областта на ЕНП относно равенството на половете не се изпълнява еднакво в отделните държави членки, което засяга реализирането на сравними справедливи и балансирани по отношение на пола условия на труд в изследователските среди в Европа; ПРИВЕТСТВА съвместните усилия на SFIC и на постоянната работна група на ERAC относно равенството между половете в областта на научните изследвания и иновациите като пример за добра практика за сътрудничество при различните приоритети на ЕНП;
11. ОТБЕЛЯЗВА предприетите стъпки, включително работата на постоянната работна група на ERAC за отворена наука и иновации, за стартиране на европейския облак за отворена наука (ЕООН),, което представлява основен етап от превръщането на всички научноизследователски данни в ЕНП във FAIR данни¹⁶; ПОДЧЕРТАВА необходимостта от разработване на стабилна рамка за управление за ЕООН в координация с държавите членки, която дава правомощия на научните общности и може да се променя с течение на времето; ПРИЗОВАВА всички участващи страни своевременно да осъществят ЕООН изцяло и ОТБЕЛЯЗВА важната роля на научноизследователските инфраструктури в това отношение; ПРИПОМНЯ необходимостта от ефективна координация между ЕООН и ESFRI, включително на ниво управление;

¹⁵ *Парижко комюнике, Европейска министерска конференция за висшето образование, 25 май 2018 г.*
http://www.ehea.info/media.ehea.info/file/2018_Paris/77/1/EHEAParis2018_Communique_final_952771.pdf

¹⁶ Лесни за намиране, достъпни, оперативно съвместими, за многократна употреба

12. С оглед на новите развития в областта на трансфера на знания, напр. отворената иновационна среда, ПРИКАНВА Комисията да преразгледа своята препоръка от 2008 г. относно управлението на интелектуалната собственост при дейности по трансфера на знания и Кодекса за университети и други обществени организации за научни изследвания с цел по-нататъшно повишаване на въздействието на научноизследователската и иновационната дейност чрез трансфер на знания;
13. ПРИКАНВА държавите членки, Европейската комисия и, когато е уместно, представителите на частния сектор, както и НПО и гражданите, да вложат повече усилия в рамките на SFIC, в по-тясна координация при международното сътрудничество, наред с другото посредством съвместни заседания и евентуални споразумения в областта на науката и технологиите, както и допълнителни многостранни дейности, включително за постигане на целите за устойчиво развитие, чрез което ще се създадат полезни взаимодействия и добавена стойност на национално и на европейско равнище; в това отношение следва да бъдат взети под внимание и дейностите по линия на „Хоризонт Европа“;
14. ПРИВЕТСТВА доклада на Европейската комисия от 2018 г. относно „Дейността на ЕС в областта на науката, изследванията и иновациите“¹⁷ като ценно доказателство за актуалното състояние на екосистемата на ЕС за научни изследвания и иновации; ОТЧИТА повишаването на иновационните дейности в ЕС от 2010 г. насам, както бе докладвано в „Сравнителния анализ на европейските иновации за 2018 г.“¹⁸; ОТБЕЛЯЗВА със загриженост обаче, неравномерното развитие в рамките на Европейското научноизследователско пространство и във връзка с това ПОДЧЕРТАВА, че е необходимо ЕНП да бъде по-добре подготвено, за да се справи с посочените по-горе предизвикателства;

¹⁷ Европейска комисия, Дейността на ЕС в областта на науката, изследванията и иновациите през 2018 г., Укрепване на основите за бъдещето на Европа, 2018 г., https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/rec-17-015-srip-report2018_mep-web-20180228.pdf

¹⁸ Европейска комисия, Сравнителен доклад за иновациите за 2018 г., https://ec.europa.eu/growth/industry/innovation/facts-figures/scoreboards_en

15. ПРИВЕТСТВА новия подход на ERAC за редовно провеждане на стратегически политически дебати с цел допълнително развиване на комбинацията от политики за научни изследвания и иновации за ЕНП; ОТЧИТА важната роля, която тези стратегически политически дебати могат да изиграят за осигуряването на форум за държавите членки, за да разберат по-добре колко са ефективни политиките и инструментите на тяхно разположение на национално и на европейско равнище, да изпълняват приоритетите на ЕНП и да постигат резултати по по-общите икономически и социални цели на Европа; ПРИКАНВА Комисията да събере договорените доказателства относно замисъла и въздействието на политиките в областта на НИРД, включително чрез продължаване на сътрудничеството с ОИСР, които биха могли да осигурят информация за разработването на националните политики;

ПРЕГЛЕД НА КОНСУЛТАТИВНАТА СТРУКТУРА НА ЕНП

16. ПРИВЕТСТВА становището на ERAC относно Прегледа на консултативната структура на ЕНП и ПРИЗОВАВА ERAC и другите групи, свързани с ЕНП, да изпълнят бързо неговите препоръки през 2019 г. посредством План за действие, включително за преразглеждане на техните мандати, ако е необходимо;
17. ОСЪЗНАВА, че текущите приоритети на ЕНП следва да останат основата за сътрудничество между държавите членки, асоциираните държави, Европейската комисия и организациите на публичните и частните заинтересовани страни в рамките на едно укрепено партньорство в областта на ЕНП; ОТБЕЛЯЗВА, че пътната карта за ЕНП за периода 2015—2020 г. ще продължи да се прилага, като напълно се зачитат принципите на субсидиарност и пропорционалност, като същевременно се набляга на разнообразието и на силните страни на националните системи за научни изследвания и иновации;
18. ИЗТЪКВА значимостта на механизма за подкрепа на политиките по линия на „Хоризонт 2020“ (МПП), като подкрепен от рамкова програма инструмент за укрепване на свързаните с ЕНП политики; във връзка с това ПОДЧЕРТАВА, че резултатите от срещите за обмен на опит, партньорските проверки и специалните дейности за подкрепа на МПП, както и от други свързани с ЕНП доказателства, като например доклада за напредъка в областта на ЕНП и Сравнителния анализ на европейските иновации, следва да бъдат използвани от всички страни, включително от свързаните с ЕНП групи, по целесъобразност; ИЗРАЗЯВА СЪГЛАСИЕ, че следва да бъде поставен по-силен акцент върху подобряването на значимостта и въздействието на свързаните с ЕНП групи;

19. СЧИТА, че възникващите нужди от нови дейности в областта на ЕНП могат да бъдат включени в текущите приоритети на ЕНП; ОТЧИТА хоризонталното естество на някои дейности в областта на ЕНП, което изисква допълнително сътрудничество при различните приоритети на ЕНП;
20. ПРИЗОВАВА за адаптиране на консултативната структура на ЕНП, както следва:
- ERAC ще разгледа възможностите за подновяване на съществуващата ГСП, за да подготви участието на държавите членки и асоциираните държави в стратегическия процес на координиране за партньорствата, веднага щом бъде взето решение за неговата структура и естеството на задачите в подходящия форум.
 - Свързаните с ЕНП групи ще организират паралелни или съвместни заседания, когато съществуват много полезни взаимодействия по отношение на съдържание и целеви групи. В средносрочен план да се разгледат възможностите за оптимизиране на броя на групите, като се осигури адекватно покритие на всички аспекти на приоритетите на ЕНП.
 - Всички свързани с ЕНП групи следва да проучат начини за увеличаване на прекия обмен със съответните организации на заинтересованите страни на ЕНП и да включат в своята работа високо квалифицирани експерти.
 - За да се насърчи обмена между ЕНП и политиките за Европейското пространство за висше образование (ЕПВО), следва да се установят редовни паралелни заседания по важни теми между ERAC и Групата за проследяване на процеса от Болоня и/или генералните директори, отговарящи за висшето образование.

21. ПОДЧЕРТАВА, че ефикасността и ефективността на консултативната структура на ЕНП следва да бъдат оптимизирани:
- Ръководната роля на ERAC в консултативната структура на ЕНП следва да бъде запазена и укрепена. При това ERAC следва да подпомага останалите свързани с ЕНП групи под негова отговорност, за да разполагат с оптимални условия на работа за своите усилия за реализиране на целите, поставени в пътната карта за ЕНП.
 - Мандатите на всички свързани с ЕНП групи следва да поставят на всяка група ясни цели с конкретни и измерими задачи;
 - В случай на възникване на нови теми, които не са покрити от съществуващите групи, свързаните с ЕНП групи могат да продължат да сформират работни групи ad hoc с ясно определени цели за ограничен период от време. Държавите членки, асоциираните държави и Европейската комисия следва да направят необходимото, за да имат участниците във всички видове групи подходящия профил на подходящото ниво, както и да обмислят използването на МПП за постигане на целите.
 - Координацията между приоритетите на председателството на Съвета и дневните редове на свързаните с ЕНП групи следва да се подобри, по-специално чрез участието на бъдещите председателства на Съвета в управителния съвет на ERAC, което да започва 18 месеца преди началото на мандата им.
 - Европейската комисия, включително нейния Съвместен изследователски център, се насърчава да продължи да стимулира взаимното обогатяване между консултативните експертни групи на Комисията и свързаните с ЕНП групи, ако е целесъобразно, за да се избегне дублирането на усилията и да се оптимизират ефикасността и ефективността на цялостната консултативна система на научноизследователската и иновационната дейност, напр. за Европейската мрежа за оценка на НТР или в областта на отворената наука и иновациите.

БЪДЕЩЕТО НА ЕНП

22. ПРИКАНВА Комисията, да публикува до средата на 2020 г. ново съобщение за ЕНП за периода след 2020г., въз основа на солидни доказателства, в което може да предложи преразгледани приоритети за политиката за ЕНП и за управлението на ЕНП, както и механизми за наблюдение на национално равнище и на равнището на ЕС;
23. ПРИКАНВА председателствата на Съвета да обмислят организирането на редовни министерски конференции относно ЕНП, които да започнат от 2020 г. с новото съобщение за ЕНП, като основа за определянето на приоритети за ЕНП от Съвета;
24. СЧИТА, че националните планове за действие в областта на ЕНП на държавите членки и на асоциираните държави са важен инструмент за реализирането на ЕНП. Тези планове изискват последователен и олекотен инструмент за наблюдение, който да се използва за всички приоритети и групи на ЕНП, който ще бъде удобен за различните национални пътни карти и следва да се използва на доброволна основа; ОТБЕЛЯЗВА необходимостта да се проучат възможностите за по-добро обвързване на националните планове за действие в областта на ЕНП с Европейския семестър;
25. Освен това, с оглед на приключването на пътната карта за ЕНП за периода 2015—2020 г., ПРЕДЛАГА Комисията в тясно сътрудничество с държавите членки да предприеме внимателна оценка на този вид инструмент за разработване на политиката за ЕНП;
26. ОЧАКВА следващия процес на преглед на консултативната структура на ЕНП не по-късно от 2021 г., като се има предвид възможността за ново съобщение за ЕНП и евентуалните резултати от първата министерска конференция относно ЕНП.